

Arkivnr: 2014/15115-3
Saksbehandlar: Matti Torgersen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Samferdselsutvalet		04.06.2014
Fylkesutvalet		20.05.2014

Utarbeiding av mogleighetsstudium for fylkesvegsamband med tilknytning til E39 Aksdal-Os

Samandrag

Ny E39 Aksdal- Os skal lagast som statleg plan med kryssing av Bjørnafjorden med bru mellom Tysnes og Os, med vidare kryssing av Langenuen til Stord. Like over sommaren vil Statens Vegvesen venteleg starte opp arbeid med planprogram for strekninga Leirvik-Os. Som eit grunnlag for å vurdere konsekvensar for tverrsamband på fylkesvegnettet og for regional utvikling i området, rår fylkesrådmannen i denne saka til at det vert sett i verk eit arbeid med eit muleighetsstudium for fylkesvegsamband med tilknytning til E39. I første omgang er det viktig å få utgreidd tekniske, økonomiske og miljømessige vurderingar knytt til nye samband og oppgradering av eksisterande tverrsamband på fylkesvegnettet til ny E39 på strekninga Os-Aksdal.

Arbeidet vert lyst ut som eit oppdrag for konsulent. Det skal utførast innan 1. mars 2015, og fylkesrådmannen tek sikte på å leggje fram muleighetstudiet til politisk handsaming før sommaren 2015. Det skal rapporterast under vegs til samferdselsutvalet og fylkesutvalet og til politisk kontaktutval for E39 om status for arbeidet. Samferdselsdirektøren er oppdragsgjevar, og det vert sett ned ei administrativ gruppe til å følgje opp arbeidet der òg Statens Vegvesen og dei aktuelle kommunane vert inviterte til å delta.

Mulighetsstudiet er tenkt som eit fagleg innspel for fleire prosessar i fylkeskommunen frametter. Først og fremst vil den vere eit grunnlag for arbeidet opp mot statleg plan for E39, og bidra til å avklare fylkeskommunen sine interesser i planarbeidet. Muleighetsstudiet vil òg vere eit bidrag til å avklare kva for planar og utgreiingsbehov det vil vere for framtidige fylkesvegar i området. Vidare vil den vere eit viktig premiss for neste rullering av Regional transportplan (RTP) og for neste rullering av Regional planstrategi og for framtidige regionale planar.

Forslag til innstilling

Fylkesutvalet ber om at det blir sett i gang arbeid med eit mulegheitsstudium for tverrsamband til E39 for strekninga Os-fylkesgrensa mot Rogaland. Denne skal ta føre seg tekniske, økonomiske og miljømessige aspekt ved nye samband og mulege arealbrukskonfliktar. Den skal særleg fokusere på det overordna fylkesvegnettet som blir tverrsamband til ny E39, men òg vurdere konsekvensar for kollektivtilbodet, samt konsekvensar for det øvrige fylkesvegnettet av mulege nærings- og bustadutbygging i området.

Johnny Stiansen
Fung. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 26.05.2014

Bakgrunn

Ny E39 Aksdal- Os med avklaring av trase skal fastleggjast gjennom statleg plan med kryssing av Bjørnafjorden med bru mellom Tysnes og Os, og vidare kryssing av Langenuen til Stord. Hordaland fylkeskommune bør har ei aktiv rolle i arbeidet med den statlege planen, særleg med tanke på å sikre gode tverrsamband og påkoplingspunkt langs ny E39. Fylkesrådmannen legg med dette fram sak om å få utarbeida eit mulegheitsstudium for fylkesvegsamband med tilknytning til E39 på strekninga Os-Aksdal med tekniske, økonomiske og miljømessige vurderingar.

Statleg planprosess

I juni 2011 la Statens vegvesen fram KVVU for strekninga Aksdal- Bergen. Det vart anbefalt å gå vidare med to ulike alternativ, det eine var midtre line med kryssing av Bjørnefjorden mellom Os og Reksteren, det andre var indre line via Fusa og Tysnes. I ei tilleggsutgreiing frå Statens Vegvesen (SSV) i januar 2013 vart det rådd til den midtre lina.

I brev datert 20 desember 2013 vart det teke stilling til trase. I brevet seier Samferdselsdepartementet følgjande:

«På bakgrunn av regjeringens behandling av saken, ber Samferdselsdepartementet om at Vegdirektoratet legger til rette for vidare planlegging i saken basert på følgjande premisser:

- *K4C Midtre linje skal legges til grunn for fremtidig E39 mellom Aksdal og Bergen. E39 skal krysse Bjørnafjorden med bru mellom Tysnes og Os.*
- *Prosjektet skal planlegges etter statlig plan etter plan og bygningsloven (pbl) på det nivå der konkrete traser fastsettes, dvs kommunedelplan. Det tas senere stilling til om det også er behov for statlig plan på neste plannivå (reguleringsplan).*
- *Det blir startet planlegging etter pbl i tråd med dette.*
- *Prossessen vidare skal legge til rette for å redusere konflikt og uheldige virkninger for natur og kulturminner. Det legges til grunn en god dialog med lokale myndigheter»*

Trasear for strekningar langs riksvegnettet blir normalt fastsett gjennom arbeid med kommunedelplanar, men for E39 på strekninga Aksdal- Bergen er planansvaret flytta til staten, som vedtek planen.

Det er førebels ikkje lagt fram ein framdriftsplan for prosjektet, men det er grunn til å tru at det minimum vil ta 10-15 år før vegen står ferdig. Anleggsstart kan tidlegast bli i 2018. Utbygginga vil ta minst 5 år. Det vil vere behov for bru både over Bjørnefjorden og over Langenuen, og planarbeidet må ta stilling til lokalisering av desse bruene. I tillegg er ny veg Svegatjørn-Rådal venta å opne i 2020.

SVV har anslått framtidig reisetid Leirvik – Bergen med både ny veg Svegatjørn- Rådal og kryssing av Bjørnefjorden og Langenuen til 51 minuttar.

Etter det vi får opplyst frå Statens Vegvesen, vil det bli oppstart av arbeidet med planprogram like over sommaren 2014 for strekninga Stord-Os. Planprogramarbeidet vil venteleg ta om lag eitt år. Den statlege planen vil innehalde alternative trasear med tekniske og økonomiske vurderingar. Vidare skal det lagast ein KU der konsekvensar for nærmiljø /friluftsliv, naturmiljø, kulturmiljø, landskapsbilde og naturressursar for dei ulike traseane vert vurderte.

Stord kommune vedtok oppstart av kommunedelplan for strekninga E39 Heiane–Ådland/Nordre Tveita som er eit kortare strekk på E39 i Stord kommune. Planprogrammet vart på høyring til 9. mai 2014. Sidan arbeidet var godt i gang då vedtaket om statleg plan kom, blir denne strekninga utarbeidd som kommunedelplan. Det kan bli aktuelt å innlemme den i det statlege planarbeidet seinare.

Etter det vi får opplyst frå SV, vurderer dei å opprette ei referansegruppe for arbeidet der fylkeskommunen og kommunane deltek med 1-2 personar kvar.

Statens Vegvesen har òg førespurt Samferdselsdepartementet om å utvide planområdet frå Akسدal til Bokn, begge i Rogaland. SVV vil avvente planarbeidet for strekninga frå Leirvik og sørover mot Akسدal/Bokn, og det er førebels ikkje sett noe tidspunkt for oppstart av dette planarbeidet. Dette arbeidet kan bli inndelt i fleire ulike planprosessar.

Konsekvensar av ny E39 Bergen – Stord

Nytt samband mellom Bergen og Os vil kunne få store konsekvensar for regional utvikling i dei sørlege delane av Hordaland. Med ei forventa reisetid på om lag 50 minutt mellom Leirvik og Bergen sentrum og med gode tilkoplingar og vegsamband på fylkesvegnettet til E39, vil store delar av Tysnes, Fitjar, Stord og Austevoll kunne bli eit felles bu- og arbeidsmarknad med Os og Bergen sør. Vi kan sjå på den framtidige strekninga langsetter ny E39 frå Bergen og vidare over Stord, Haugesund og Stavanger (med Rogfast) som ein kjeda bu- og arbeidsmarknadsregion.

Ny E39 vil venteleg bidra til styrkt økonomisk utvikling og vekst i området. Næringslivet vil få reduserte transportkostnader og tilgang til ein større arbeidsmarknad, noko som venteleg vil gjere det meir attraktivt å etablere seg i området. Med tilgang til ein større arbeidsmarknad, vil det òg kunne forventast å vere meir attraktivt for folk å busette seg i området.

Det vil og føre til auka press på areal i delar av Sunnhordland med store arealkonfliktar m.a. mellom utbyggingsønskjer, friluftsliv, naturmangfald og vern av kulturminne. Vidare kan det føre til aukande byspreiing med påfølgjande auka transportbehov.

Det vil vere ei sentral oppgåve for fylkeskommunen i samarbeid med kommunane å leggje til rette for vekst og utvikling i området, samstundes som veksten skal handterast på ei berekraftig måte. Det er òg viktig å leggje til rette for eit godt kollektivtilbod i området.

Sentrale tverrsamband i området

Fylkesrådmannen legg opp til at det blir gjennomført ein mulegheitsstudie med fokus på tverrsamband og påkopplingsløysingar til fylkesvegnettet til ny E39. Studiet bør i hovudsak fokusere på samband på det overordna fylkesvegnettet i området. Det er særleg behov for å vurdere:

- Påkoplingspunkt til E39 for tverrsamband på fylkesvegnettet med sikte på å optimalisere transportmønsteret.
- Behov for opprusting og utbetring av eksisterande fylkesvegnett i området som følgje av framtidige utbyggingsbehov og endra trafikkmønster.
- Vurdere mulegheiter for nye tverrsamband i området.

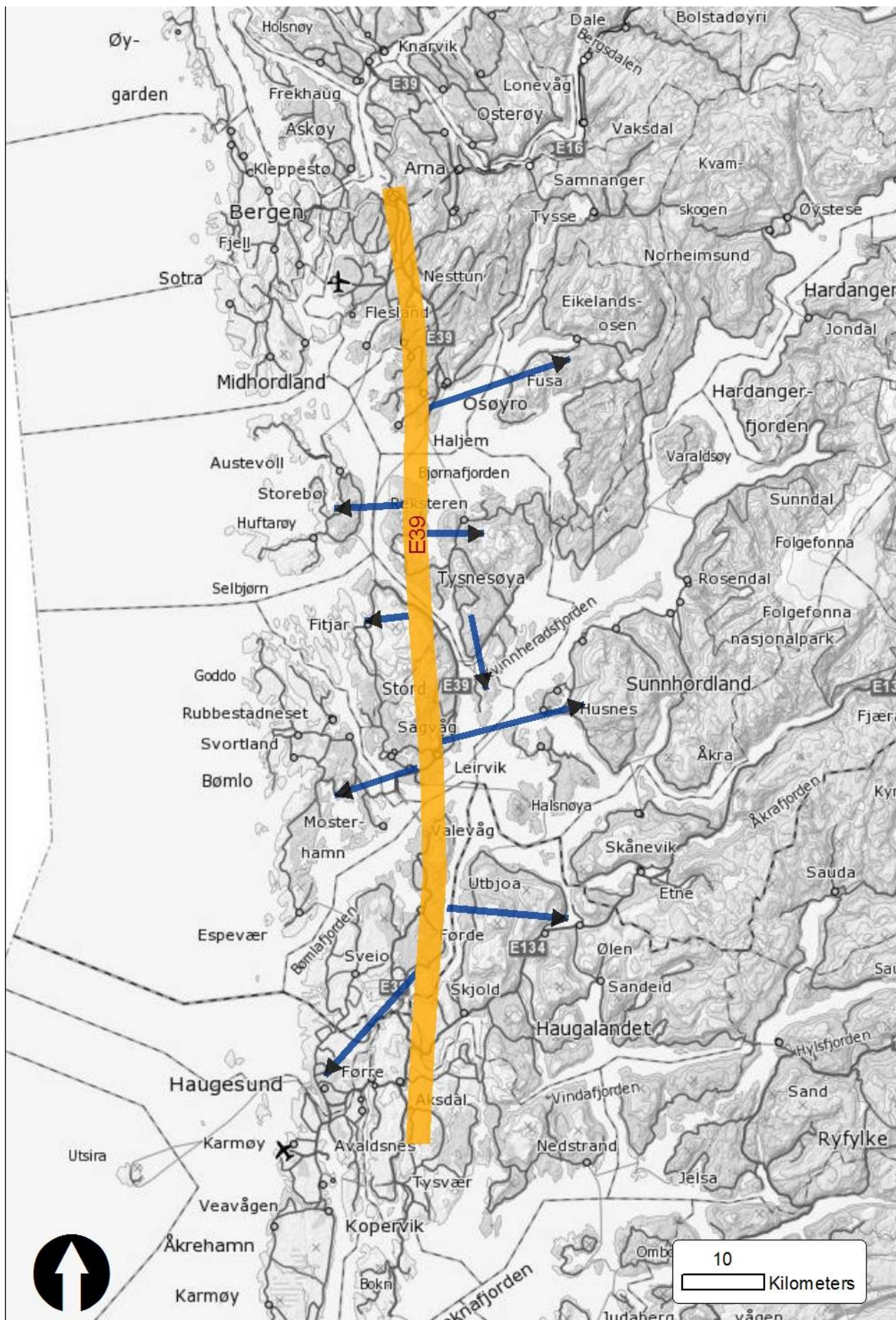
Sjølv om den statlege planen i første omgang omfattar strekninga Leirvik-Os, vil fylkesrådmannen rå til at mulegheitsstudiet omfattar heile strekninga mellom Os og til samband som kryssar fylkesgrensa mot Rogaland. Fylkeskommunen kan med dette vere førebudd til vidareføring av planarbeidet frå Stord mot Akسدal/Bokn.

Samband som bør vurderast, er (sjå kart lenger nede i saka):

- Det kan vere aktuelt med eit nytt tverrsamband for å knyte Fusa nærare saman med E39. Dette sambandet er òg samband mot Kvinnherad og Odda frå Bergen sør, og frå Fusa som samband sørover mot E39. Det må vurderast bru over Samnangerfjorden eller fortsett ferjeløysing mot Bergen sør. Ved eventuell ny trase må ein vurdere kor sambandet skal kome inn på E39. Behovet for eventuell ny trase må sjåast i samanheng med betre kommunikasjon mot Bergen via FV48 og FV7 og eventuell ny Arnatunnell.
- Ny E39 opnar for muleg nytt samband til Austevoll enten via bru eller nytt ferjeleie på Reksteren. Begge desse alternativa bør utgreiast, og aktuell påkoplingspunkt til E39 må vurderast. Det er naturleg å vurdere om det framleis vil vere behov for dei to ferjesambanda som i dag trafikkerer Austevoll.
- Tysnes vil få sitt hovudsamband mot Bergensområdet via E39 over Reksteren, og dette vil erstatte sambandet Halhjem-Våge. Det kan føre til auka trafikk frå E39 og FV49 mot Uggdal og resten av kommunen, og Tysnes vil kunne bli meir attraktivt som nærings- og bustadområde. Utforming av

tverrsambandet mot Uggdal vil vere avhengig av kor bru over Langenuen vert plassert, og konsekvensar for ulike kryssingspunkt for Langenuen må vurderast.

- Fitjar kan bli eit utbyggingsområde som følgje av ny E39, samstundes som konsekvensane for Fitjar m.a. vil vere avhengig av kor bru over Langenuen vert lokalisert, og konsekvensar ved ulike kryssingspunkt må vurderast. Det pågår i dag utbetring av FV545 på Stord vestsida. Nye vegløyningar som kan redusere reiseavstanden frå E39 til Fitjar bør inngå i mulegheitsstudiet.
- Nytt ferjesamband mellom Kvinnherad og Stord har vore utgreidd med alternative ferjeleie på Stord-sida. Det er grunn til å tru at dette sambandet vil få auka betyding ved ny E39, då det vil bli raskare å reise mellom dei sørlege delane av Kvinnherad og Bergen via ny E39 enn via sambandet Årsnes – Gjermundshamn. Det er behov for å vurdere lokalisering av ferjeleie samt tilknytingsveg og kopling til E39 frå ferjeleie på Stord-sida.
- Det er utarbeida ein kommunedelplan for eit mogleg fastlandssamband til Huglo. Dette bør vurderast saman med andre vegløyningar på Tysnes, jf ovanfor. Om bru over Langenuen skal krysse i nærleiken av dagens ferjestrekning Hodnes-Jektavik, kan òg Huglo vere aktuell som ferjeleie for ferje mot Kvinnherad.
- Påkoblingspunkt til E39 til Leirvik og konsekvensar dette vil få for fylkesvegnettet i området vil måtte vurderast. Dette må og sjåast i samanheng med påkoplingspunkt til ferje til Kvinnherad, samt til FV545 mot Fitjar.
- Bømlo har i dag tilknytning til E39 via Trekantsambandet. Gjennom Bømlopakka skjer det ei monaleg utbetring av vegsamband på Bømlo. Mulegheitsstudiet bør vurdere standarden for FV 542 frå Føyne (kryss med E39) og vidare inn i Bømlo.
- FV47 frå Haugesund og Sveio til E39 har i dag varierende standard, og det kan vere grunn til å tru at ny E39 vil kunne gi auka trafikk på denne vegen. Dette må vurderast saman med Rogaland fylkeskommune.
- Det kan vurderast om det er behov for ei eiga samanbinding mellom E39 og E134 austover mot Ølen og Etne ved kryssing av kryssar Ålfjorden, jf tilleggsutgreiing til KVV Akksdal-Bergen. Dette må vurderast saman med Rogaland fylkeskommune.
- Forutan tiltak på det overordna vegnettet, bør mulegheitsstudiet etter fylkesrådmannen si meining òg omfatte om det er behov for utbetring eller eventuelle nye samband på det øvrige fylkesvegnettet. Dette kan vere både grunna potensial for nærings- eller bustadbygging eller andre grunnar til potensiell trafikkaue.

Framlegg til mulegheitsstudium

Nedanfor er det gjort nærare greie for føremål og innhald i mulegheitsstudiet.

Formål

Utarbeide eit muligheitsstudium med framlegg til samband og tilknytningar på fylkesvegnettet til E39 mellom Os og fylkesgrensa til Rogaland. Denne skal ta føre seg tekniske og økonomiske aspekt ved nye samband, samt arealmessige konsekvensar og mulege arealbrukskonfliktar.

Det vil neppe vere mogleg å realisere alle desse sambanda, men eit mulegheitsstudium vil gi eit grunnlag for å prioritere mellom dei ulike prosjekta.

Innhald

Forhold som bør vurderast er:

- Kartleggje på konseptnivå behov for utbygging og utbetring av eksisterande tverrsamband med påkoplingspunkt, og behov for mulege nye trasear for nye tverrsamband på fylkesvegnettet til ny E39 Os-fylkesgrensa mot Rogaland. Det bør særleg fokuserast på tiltak på det overordna fylkesvegnettet, men det vil og vere behov for å vurdere utbetring eller utbygging av andre samband som ikkje er ein del av det overordna fylkesvegnettet i området, jf ovanfor.
- Mulege tekniske løysingar for m.a. brusamband og tunellar må vurderast. Studiet må klårgjere i kva grad det er muleg med etappevis utbygging.
- Vurdere aktuell utbetningsstandard for strekningane.
- Kalkulere utbyggingskostnadene på konseptnivå for behov for utbetringar og nye samband for dei ulike strekningane som skal utgreiast.
- Estimere forventa trafikkgrunnlag for vegsambanda.
- Utrekning av nytte i form av innspart kjøretid for ulike alternativ.
- På overordna nivå kartleggje konsekvensar for nærmiljø /friluftsliv, naturmiljø, kulturmiljø, landskapsbilete og naturressursar for ulike tilknytningar på vegane.
- Kartleggje mulege utbyggingsområde for næring og bustader langsetter mulege trasear for fylkesvegnettet, og vurdere konfliktpotensiale i forhold til miljø og til anna arealbruk.
- Vurdere på korleis ein kan leggje til rette for optimalisering av kollektivtilbodet i området gjennom behov for terminalløysingar mv i tilknytning til E39.
- Potensialet for reduksjonar av klimagassutslepp og konsekvensar for samfunnsberedskap ved dei einskilde tverrsambanda skal og vurderast.

Tidsplan

Anbudsførespurnad vert sendt ut innan sommaren 2014 med sikte på vedtak av oppdraget innan 15. september 2014.

Oppdraget skal utførast innan 1. mars 2015, og fylkesrådmannen tek sikte på å leggje fram mulegheitsstudiet for politisk handsaming før sommaren 2015.

Finansiering

Oppdraget vert dekkja innanfor Samferdselsavdelinga sitt budsjett.

Organisering

Samferdselsdirektøren er oppdragsgjevar, og det vert sett ned ei administrativ gruppe til å følgje opp arbeidet der òg Statens Vegvesen og dei aktuelle kommunane vert inviterte til å delta (kommunane Os, Fusa, Tysnes, Austevoll, Stord, Fitjar, Kvinnherad, Sveio, Etne og Bømlo). Gruppa skal følgje arbeidet til konsulent, og gi innspel til arbeidet med mulegheitsstudiet. Gruppa skal òg vere eit bindeledd mellom konsulent, fylkesadministrasjon og dei respektive kommunane i arbeidet med å planleggje nye samband med tilknytning til E39.

Arbeidet med mulegheitsstudiet har vore lagt fram for Samarbeidsrådet for Sunnhordland i møte 23. mai.

Etter spørsmål i fylkesutvalet, har fylkesordførar stilt seg positiv til å ta initiativ til eit kontaktutval for ny E39. Kontaktutvalet for E39 skal vere eit organ for å avstemme interessene til kommunane, fylkeskommunen,

lokalt næringsliv, samt å vere eit organ for å drive påverknadsarbeid mot samferdselsstyresmaktene, Stortinget og Regjeringa for prioritering av økonomiske rammer til ferjefri E39. Kontaktutvalet skal drøfte innhaldet i mulegheitsstudiet under vegs i prosessen.

Det må vere ein aktivt dialog med det statlege planarbeidet for E39 i løpet av planprosessen.

Fylkesrådmannen si tilråding

Ny E39 vil få store konsekvensar for regional utvikling i Sunnhordland. I første omgang er det særleg behov for å vurdere andre aktuelle tverrsamband for fylkesvegnettet i området, og fylkesrådmannen rår til å gå i gang med eit mulegheitsstudium som skissert i denne saka. Mulegheitsstudiet skal først og fremst vere eit fagleg innspel.

Muligheitsstudiet vil vere viktig for fleire prosessar i fylkeskommunen frametter. Først og fremst vil den vere eit grunnlag for arbeidet opp mot statleg plan for E39, og bidra til å avklare fylkeskommunen sine interesser i planarbeidet. Det er viktig å avklare både tilkoplingspunkt og nye tverrsamband i området for å optimalisere transportsystemet, og få oversyn over trafikkgrunnlag, kostnader og nytteeffekt av tiltak. Vidare bør studiet gi innspel i forhold til kva framtidig utbyggingsmønster i området kan få å seie for transportbehovet i området. Det vil òg vere eit grunnlag for å vurdere kor ny bru bør krysse Langenuen.

Mulegheitsstudiet vil òg vere eit bidrag til å avklare kva for planar og utgreiingsbehov det vil vere for framtidige fylkesvegar i området.

Neste rullering av RTP vil måtte vurdere framtidige tilknytningar til E39 på fylkesvegnettet og ta stilling til prioritering av dei ulike sambanda i den komande perioden som grunnlag for vidare planlegging. RTP vil i tillegg måtte sjå på konsekvensar for infrastruktur innan kollektivtransport, slik som terminalstruktur og ferje- og snøggbåtsamband i området.

Det vil òg vere eit viktig bidrag for avklaring av konsekvensar for regional utvikling og fylkeskommunalt tenestetilbod i området. Regional planstrategi skal ta føre seg utfordringar og utviklingsmoglegheit for fylket, og kva for planar som skal lagast i fylkestingsperioden. Nye samband i Sunnhordland gir store mulegheiter for regional utvikling, samstundes som det òg reiser ein god del arealkonfliktar. Det vil vere behov for å vurdere korleis ein møter dette gjennom regional planlegging og anna politikktutvikling i dei komande åra, og mulegheitsstudiet vil vere eit grunnlag for arbeidet med regional planstrategi og framtidige regionale planar.

Mulegheitsstudiet blir lyst ut som anbudsførespurnad til aktuelle konsulentmiljø.